

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Z. B.

przeciwko W. L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 października 2012 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 13 marca 2012 r.,

- 1) uchyla zaskarżone postanowienie w części dotyczącej orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu,**
- 2) w pozostałej części odrzuca zażalenie,**
- 3) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia Sądowi II instancji.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego W. L. na rzecz powoda Z. B. kwotę 87 593,38 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4 380 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od zasądnzonego świadczenia, oddalił powództwo w pozostałej części, a także zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał ściągnięcie od pozwanego kwoty 505,11 zł tytułem zwrotu wydatków.

Apelacje od powyższego wyroku wywiedli zarówno powód jak i pozwany. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2011 r. odrzucił apelację powoda, w konsekwencji zatem jedynie pozwany skutecznie wniósł środek zaskarżenia od wyroku.

W toku postępowania apelacyjnego powód cofnął pozew, wobec czego Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 13 marca 2012 r. uchylił zaskarżony wyrok oraz postępowanie umorzył, nie obciążając powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu. Przyczyną cofnięcia powództwa było zaspokojenie się przez powoda z przewłaszczonej nieruchomości. O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 203 § 2 k.p.c., uznając, że z uwagi na szczególne okoliczności sprawy uzasadnione jest odstąpienie - na rzecz zasady słuszności - od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Powyższe w szczególności uzasadniał zdaniem Sądu fakt, że cofnięcie pozwu nastąpiło na skutek złożenia przez powoda oświadczenia o charakterze materialnoprawnym, skutkującego zaspokojeniem roszczenia wynikającego z umowy pożyczki.

W zażaleniu pozwany, zaskarżając postanowienie w części dotyczącej orzeczenia o kosztach procesu, wniósł o jego zmianę poprzez zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu w łącznej kwocie 13 980 zł, w tym 9 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach. Pozwany podniósł, że co do zasady powód, który cofa pozew, zobowiązany jest na wniosek pozwanego zwrócić należne mu koszty procesu. Jedynie w wyjątkowych określonych przez judykaturę sytuacjach, w szczególności, jeśli powód zostaje

zaspokojony w trakcie toczącego się postępowania, a wniesienie pozwu było niezbędne dla celowego dochodzenia praw i celowej obrony, przyjmuje się, iż powód, który skutecznie cofnął środek zaskarżenia nie ma obowiązku zwrotu kosztów na zasadzie art. 100 k.p.c. W ocenie skarżącego, taka wyjątkowa sytuacja nie miała miejsca, albowiem powód został zaspokojony już w dniu 24 czerwca 2004r., a toczące się postępowanie nie było ani celowe ani niezbędne do obrony jego praw. Celem powoda było bowiem wykreślenie hipoteki wpisanej na przewłaszczonej nieruchomości w części dotyczącej zobowiązania do zwrotnego przeniesienia własności tej nieruchomości na pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód skutecznie cofnął pozew w instancji apelacyjnej, co doprowadziło do uchylecia wyroku i umorzenia całego postępowania w sprawie. Jak trafnie zarzucił skarżący, co do zasady stronę cofającą pozew, niezależnie od etapu na którym to następuje, określa się w art. 98 k.p.c. się jako przegrywającą sprawę. Dopuszczalne jest co prawda zastosowanie, jak to uczynił Sąd Apelacyjny, przepisu art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążyć kosztami strony przegrywającej, jednak regulacja ta ma charakter wyjątkowy. Zastosowanie tego przepisu pozostawione jest dyskrecjonalnej władzy sądu orzekającego, jednak winno być w okolicznościach sprawy uzasadnione. Nie zostało natomiast wyjaśnione, czy zaspokojenie się powoda z nieruchomości nastąpiło przed wszczęciem procesu i czy wniesienie pozwu w sytuacji, w której powód dysponował przedmiotem zabezpieczenia było w ogóle celowe.

Biorąc to pod uwagę orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie o kosztach procesu do Sądu Najwyższego dotyczyć może jedynie kosztów postępowania drugoinstancyjnego. Z tej przyczyny odrzucone zostało zażalenie w części, w jakiej dotyczy kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji.